

**RASSISMI JA SALLIMATUSE VASTU
VÕITLEMISE EUROOPA KOMISJON**

**ECRI ÜLDSTRATEEGIA SOOVITUS
NR 3:**

**MUSTLASTE VASTU
SUUNATUD RASSISMI
JA SALLIMATUSE VASTANE VÕITLUS**

Strasbourg, 6 märts 1998

Secretariat of ECRI
Directorate General of Human Rights and Legal Affairs
Council of Europe
F - 67075 STRASBOURG Cedex
Tel.: +33 (0) 3 88 41 29 64
Fax: +33 (0) 3 88 41 39 87
E-mail: combat.racism@coe.int

Külastage meie kodulehekülge: www.coe.int/ecri

Rassismi ja sallimatuse vastu võitlemise Euroopa komisjon,

viidates Euroopa Nõukogu liikmesriikide riigipeade ja valitsusjuhtide esimesel tippkohtumisel Viinis 8.-9. oktoobril 1993 vastu võetud otsusele;

juhtides tähelepanu, et nimetatud deklaratsiooni rassismi-, ksenofoobia-, antisemitismi- ja sallimatusevastane tegevuskava kohustab Ministrite Komiteed looma rassismi ja sallimatuse vastu võitlemise Euroopa komisjoni, kes on muu hulgas volitatud andma liikmesriikidele üldstrateegia soovitusi;

viidates Euroopa Nõukogu liikmesriikide riigipeade ja valitsusjuhtide teisel tippkohtumisel Strasbourgis 10.-11. oktoobril 1997 vastu võetud lõppdeklaratsioonile ja tegevuskavale;

rõhutades, et nimetatud lõppdeklaratsioon kinnitab Euroopa Nõukogu liikmesriikide eesmärki ehitada vabam, tolerantsem, õiglasem Euroopa ühiskond ning et see kutsub rassismi, ksenofoobia, antisemitismi ja sallimatuse vastase võitluse tõhustamisele;

viidates Euroopa Nõukogu Parlamentaarset Assamblee soovitusel nr 1203 (1993) Euroopa mustlaste vahendaja määramise kohta;

pidades meeles mustlaste fenomeni seminari kokkuvõtteid CSCE (OSCE) regioonis, mis toimus 20.-23. septembril 1994 ja mille korraldajaks oli Euroopa Julgeoleku ja Koostööorganisatsioon (OSCE), konsulteerides Euroopa Nõukoguga ning tehes jätkuvat koostööd selles valdkonnas;

heaks kiites Euroopa Nõukogu peasekretäri poolt Euroopa Nõukogu raames mustlastega seonduva tegevuse koordinaatori määramist 1994. aastal;

viidates mustlastega tegeleva ekspertgrupi (MG-S-ROM) tegevusele;

meenutades Ministrite Komitee soovitusel nr R(97)21 liikmesriikidele salliva suhtumise kujundamise kohta meedias;

tuletades meelde ECRI üldstrateegia soovitusel nr 1 sätteid, mis peaksid aitama liikmesriike rassismi, ksenofoobia, antisemitismi ja sallimatuse vastu efektiivsemalt võidelda, soovitades konkreetseid ja erimeetmeid teatud eriti asjakohastes valdkondades;

on sügavalt veendunud, et Euroopa on jagatud väärtuste ühiskond, kaasa arvatud kõigi inimolendite väärikus ja et austus selle väärikuse vastu on kõigi demokraatlike ühiskondade nurgakiviks;

tuletades meelde, et Euroopa ajaloo pärand on kohustus mäletada minevikku, püsides valvsana ja aktiivsena, vastu olles igasuguste rassismi-, ksenofoobia-, antisemitismi- ja sallimatuse avaldustele;

austades kõiki Teise Maailmasõja rassistliku tagakiusamise poliitika ja hävitamise ohvreid ning meenutades, et sellise poliitika tagajärjel on hukatud märkimisväärne arv mustlasi;

rõhutades, et Euroopa Nõukogu on selliste põhiväärtuste kaitsja - eriti inimõiguste kaitsja ning toetaja -, mille toel pärast Teist Maailmasõda Euroopa taas üles ehitati;

tuletades meelde, et võitlus rassismi, ksenofoobia, antisemitismi ja sallimatuse vastu on oluline osa inimõiguste kaitsest ja toetusest, et need õigused on universaalsed ja jagamatud ning et kõigil inimestel, sõltumata soost, rahvusest, rassist või ühiskondlikust positsioonist on õigus inimõigustele;

rõhutades, et võitlus rassismi, ksenofoobia, antisemitismi ja sallimatuse vastu on eelkõige kergesti haavatavate ühiskonnaliikmete kaitsmise küsimus;

olles veendunud, et igasugune rassismi- või diskrimineerimisvastane tegevus peaks olema keskendunud ohvrile ja tema seisukorra parandamisele;

täheldades, et mustlased üle kogu Euroopa kannatavad eelarvamuste all, on kogu ühiskonnas sügavalt juurdunud rassismi ohvrid, on vahel ka vägivaldsete rassistlike meeleavalduste ohvrid ja et nende põhiõigusi rikutakse ja ohustatakse pidevalt;

täheldades samuti, et kehtivad eelarvamused mustlaste vastu viivad nende diskrimineerimiseni paljudes sotsiaal- ja majanduselu valdkondades ning et selline diskrimineerimine on peategur paljusid mustlasi puudutava sotsiaalse eraldatuse protsessis;

olles veendunud, et sallivuse printsiip on avatud ja pluralistlike, rahulikku koeksisteerimist soodustavate ühiskondade püsimise garantii;

annab liikmesriikide valitsustele järgmised soovitused:

- alla kirjutada ja ratifitseerida rahvusvahelised lepingud rassismi, ksenofoobia, antisemitismi ja sallimatuse vastu võitlemise valdkonnas, eelkõige vähemusrahvuste kaitse raamkonventsioon ja Euroopa regionaalsete ja vähemusrahvuste keelte harta;
- tagada, et mitmete mustlaste kogukondade tähistamiseks kasutatav ametlik nimetus oleks vastava kogukonna poolt aktsepteeritud nimetus;
- viidates rassismi ja sallimatuse alastele meeleavaldustele, kus ohvriteks on mustlased, panna eriti rõhku ECRI üldstrateegia soovituses nr 1 sisalduvatele sätetele, milles nõutakse, et siseriiklikus kriminaal-, tsiviil- ning haldusõiguses oleks kasutusele võetud vajalikud meetmed tõrjumaks ja välja juurimaks rassismi, ksenofoobiat, antisemitismi ja sallimatust;
- kindlustada, et nii diskrimineerimise kui ka diskrimineeriva käitumise vastu võideldaks adekvaatse seadusandlusega, ning et kehtestataks sellealased tsiviilõiguslikud sätted, eelkõige tööjõupoliitika, elamumajanduse ja hariduse valdkonnas;
- pidada õigusvastaseks igasugust diskrimineerimist avalike võimude poolt oma kohuste täitmisel;
- kindlustada, et mustlastele, kes on olnud diskrimineerimise ohvrid ja kes soovivad esitada hagi, oleks kättesaadav piisav õigusabi;
- võtta kasutusele vajalikud meetmed kindlustamiseks, et mustlaste põhiõiguste rikkumist puudutavate juhtumite korral seataks õiglus täielikult ja viivitamata jalule;

- kindlustada eriti, et mustlaste vastu sooritatud kuritegude puhul ei oleks lubatud ükski karistamata jätmine, ja et üldsust oleks sellest hästi teavitatud;
- seada sisse ning toetada eriväljaõpet isikutele, kes on kaasatud erinevate justiitsorganite tegevusse, et edendada kultuuriliste erinevuste mõistmist ning eelarvamustevaba suhtumise kujundamist;
- võtta vajalikke meetmeid arendamiseks dialoogi politsei, kohalike võimude ja mustlaste vahel;
- tõsta nii audiovisuaalse kui kirjutava pressis meediaprofessionaalide teadlikkust, rõhutades nende erilist vastust eelarvamuste kujunemise vältimisel, eriti vältides kajastamast intsidente, millesse on segatud mustlaste kogukonna esindajad, viisil, mis heidaks halba varju mustlaste kogukonnale tervikuna;
- astuda vajalikke samme, et kodakondsuse saamise *de jure* ja *de facto* võimalust ning varjupaigaõigust käsitlevad eeskirjad oleksid koostatud ja rakendatud viisil, mis ei viiks välja mustlaste vastu suunatud diskrimineerimiseni;
- kindlustada, et küsimused seoses riigisisese reisimisega, eelkõige elukohta ja asulaplaneerimist reguleerivate eeskirjadega seotud küsimused, lahendatakse viisil, mis ei takista asjassepuutuvate isikute eluviise;
- arendada institutsioonilist korraldust, soosimaks mustlaskogukondade aktiivset rolli ja osalust otsuselangetamise protsessis, luues selleks riiklikke, regionaalseid ja kohalikke konsultatiivmehhanisme, kus rõhk on asetatud võrdsele partnerlusele;
- võtta kasutusele erilisi meetmeid soodustamiseks mustlaste väljaõpet, mis tagaks selle, et nad oleksid täiel määral teadlikud oma õigustest ja nende kasutamisest ning õigussüsteemi toimimisest;
- pöörata erilist tähelepanu mustlasnaiste olukorrale, kes on tihtipeale kahekordse diskrimineerimise ohvrid nii naiste kui ka mustlaste diskrimineerimise näol;
- jõuliselt võidelda igasuguse koolist eraldatuse vastu mustlaslaste suhtes ja kindlustada haridusele võrdse ligipääsu tegelik toimimine;
- tutvustada kõikide koolide õppekavas mustlaste ajalugu ja kultuuri puudutavat informatsiooni ning valmistada õpetajatele asjakohaseid õppekavasid;
- toetada mittetulundusühingute tegevust, millel on tähtis osa võitluses rassismi ja sallimatusega mustlaste vastu ning mis annavad mustlastele asjakohast õigusabi;
- toetada mustlasorganisatsioonide aktiivset tegutsemist, et tugevdada tsiviilühiskonda;
- arendada usalduse suurendamisele suunatud meetmeid, et hoida ja tugevdada avatud ja pluralistlikku ühiskonda, mille sihiks on rahulik koeksisteerimine.

